

KARTA

över

SVÄRDSJÖ GRUVOR

SVARTVIKSFÄLTET

i Svärdsjö socken, Kopparbergs län.

Upprättad på grund av äldre kartor och egna mätningar avslutade den 13 febr. 1930

av

CinaaKöb

Legitimerad gruvmätare

Skala 1:800

Innehållsförteckning:

<i>Beteckningar och Beskrivning</i>	<i>A 1</i>
<i>Topografiskt Dagblad</i>	<i>B 1</i>
<i>Geologiskt Dagblad</i>	<i>C 1</i>
<i>Horizontalskärning på c:a 20 m. avv.</i>	<i>C 2</i>
" " " 23 " "	<i>C 3</i>
" " " 30 " "	<i>C 4</i>
" " " 38 " "	<i>C 5</i>
" " " 44 " "	<i>C 6</i>
" " " 70 " "	<i>C 7</i>
" " " 97 " "	<i>C 8</i>
" " " 147 " "	<i>C 9</i>
<i>Märkpunktsblad</i>	<i>D 1</i>
<i>Vertikalprojektion A-B</i>	<i>E 1</i>
" <i>C-D och E-F</i>	<i>E 2</i>
" <i>G-H</i>	<i>E 3</i>
<i>Vertikalskärningar 1-2-3</i>	<i>F 1</i>
" <i>4-5-6</i>	<i>F 2</i>
" <i>7-8-9</i>	<i>F 3</i>
" <i>10-11-12</i>	<i>F 4</i>
" <i>13-14-15</i>	<i>F 5</i>
" <i>16</i>	<i>F 6</i>

*Register över på kartan
förekommande gruvor och arbetsrum:*

<i>Namn</i>	<i>Littera beteckning</i>	<i>Namn</i>	<i>Littera beteckning</i>
<i>Svabens schakt</i>	<i>a</i>	<i>Centralschaktet</i>	<i>ac</i>
<i>Bergenschöld</i>	<i>b</i>	<i>Schaktorten på 100</i>	<i>ad</i>
<i>Smedgruveschaktet</i>	<i>c</i>	<i>Magasinsorten " "</i>	<i>ae</i>
<i>Konstgruvan</i>	<i>d</i>	<i>Första tvärorten på 100</i>	<i>1^{aa}</i>
<i>Oskarsgruvan</i>	<i>e</i>	<i>Andra " " "</i>	<i>2^{aa}</i>
<i>Cronstedts schakt</i>	<i>f</i>	<i>Tredje " " "</i>	<i>3^{aa}</i>
<i>Prins Gustafs "</i>	<i>g</i>	<i>Fjärde " " "</i>	<i>4^{aa}</i>
<i>Karl Johans " (Enigheten)</i>	<i>h</i>	<i>Femte " " "</i>	<i>5^{aa}</i>
<i>Adolf Fredriks "</i>	<i>i</i>	<i>Sjätte " " "</i>	<i>6^{aa}</i>
<i>Riddareschaktet</i>	<i>j</i>	<i>Sjunde " " "</i>	<i>7^{aa}</i>
<i>Fröjdsänkningen</i>	<i>k</i>		
<i>Kärleken</i>	<i>l</i>		
<i>Brandtorten</i>	<i>m</i>		
<i>Förtröstan</i>	<i>n</i>		
<i>Tilas ort</i>	<i>o</i>		
<i>Silverorten</i>	<i>p</i>		
<i>Stegorten</i>	<i>r</i>		
<i>Troili ort</i>	<i>s</i>		
<i>Hinrics ort</i>	<i>t</i>		
<i>Riddareorten</i>	<i>u</i>		
<i>Ottos sänkning</i>	<i>v</i>		
<i>Gruvorts "</i>	<i>x</i>		
<i>Bergmästareorten</i>	<i>y</i>		
<i>Norra magasinet</i>	<i>z</i>		
<i>Stuff- "</i>	<i>å</i>		
<i>Talk- "</i>	<i>ä</i>		
<i>Schakt- "</i>	<i>ö</i>		
<i>Igensättningrummet</i>	<i>aa</i>		
<i>Sydöstra magasinet</i>	<i>ab</i>		

Anteckningar om kartans komplettering:

<i>Mätningen avslutad</i>	<i>inlagt på kartan</i>	<i>Förrättningsman</i>	<i>Anm.</i>
<i>Kartan kompletterad och fullbordad i december 1934</i>	<i>Sevanstörck</i>		<i>Beh. anl. Rungl. Komm. Tekn. skol. 9/12 1934.</i>

Diverse belevningar

	Sänkning		Utnålsgräns med röse
	Vattenfylld d ^o		Ägogräns " "
	Ras		Gräns för inlöst område
	Varp		Vattenledning
	Berg		Vattenränna
	Jordslutning		Utfraktsbana d ^o på bockar
	Byggnad		Elektrisk hög- låg-spänningsledn.
	Väg och staket		Linledning
	Kärr och mosse		Luffledning
	Odlad mark		Skärningsytans spår i kartplan
	Vattendrag och dike		Osäker kontur
	Barrskog		Kontur å bakom eller under skärningsplan liggande rum
	Lövskog		Kontur å framför eller ovanför skärningsplan liggande rum
	Flyttblock		Anm. Å bladen C1-C6 anger denna sista belevning kontur av ar- betsrum inlagda från äldre kar- ter och nu icke tillgängliga för mätning.
			275 280 285 Avvägning å sula, skärnings- kontur och tak resp.

Konnektionsplanerna No I, II och III på denna karta äro desamma som No I, II och III på kartan över Kompanifältet.

Beskrivning

Svärdsjö Gruvor äro belägna nära östra stranden av sjön Toflan i Svärdsjö socken, Kopparbergs län, ca 6 km SV om Svärdsjö kyrka och ca 17 km NO om Falun. Närmaste järnvägsstation är 1 n. Korväs vid Geule-Dala järnväg.

I namnet Svärdsjö Gruvor innefattas samtliga utnåls inom denna här ovan till sitt läge bestämda fyndort. För särskiljande av delkarterna erhålla dessa olika fältnamn. Förordningen givna är uppställda över Svärdsjöfältet och omfattar utnåls: Svärdsjögruvan, största delen av Mellan-gruvan, Muskingruvan, Gåddisgruvan, Väsgruvan samt Kombinationsgruvarna No 4 och 6. Av dessa ha endast de två förstnämnda varit föremål för egentlig gruvdrift. Svärdsjöfältets fortsättning mot SV har fått namnet Kompanifältet. En icke längre utnålsgruva med utnåls Svärdsjögruvan, Stormsgruvan, Lövgruvan och Hagfällsgruvan har hittills blott obetydligt bearbetats. Dock omnämnes Stormsgruvans utnåls i relationerna från 1770 och några blivande är skom bruten på kopparmalm. Ca 200 m SSV om Svärdsjögruvan ligger ytterligare ett par utnåls, varibland Björnsgruvans utnåls i 1797 års relationer vara upprädd på kopparmalm.

Enligt gamla uppgifter bearbetades fyndigheten redan på 1300-talet. Bäst i mitten av 1700-talet tväts dock arbetet i gruvorna inom Svärdsjögruvans utnåls ha lagit större fart men redan i slutet av 1780-talet åter upphört. De upplögs äro 1832. Den 25 dec. 1847 inträffade ett obetydligt ras i gruvan, vilket gjorde stora delar av densamma otillgängliga, och synes arbetet från denna tid helt legat nere, tills det under krigsåren eller omkring 1916 återupptogs. Driften pågick sedan med några upphåll till år 1930, då den åter inställades på grund av det starka prisfallet på zink och bly, och gruvorna hingo vattenfyllda. Under årens lopp ha gruvorna ett flertal gånger bytt ägare och förvärfvats år 1923 av Aktiebolaget Zinkgruvor.

Fyndigheten uppträder i ett 2 å 3 km brett leptitområde med strykning NO-SV. Maln-zonen har i stort sett samma strykning med endast snävrare lokala avvikelser, beroende på de veckningar, fältet varit utsatt för, och som givit det en strykning av vägg karaktär. Sidastrykningen är i huvudsak varit mot SÖ eller nästan lodrät, ibland brant mot NV. I västra delen av "Svärdsjö magasinet" (ab) på 100 m nivå är sidastrykningen i.o.m. så flack som ca 55° mot NV. Dessa variationer i strykningen är tydligen också beroende på nyssnämnda veckningar. Fältstrykningen är sydöstlig, brantare i nordöstra området (upp till 80°), flattare i sydvästra (omkr. 60°).

Leptiten är närmast malnsonen omvandlad till kvartsig glimmerskiffer eller mesla-dels glimmerkvarterit, vari även förekomma antiferit och cordierit, vilka senare mineral ytterligare delvis omvandlats till klorit. Båväl i omgivande bergarten som inom malnsonen uppträda här och där mindre gångar av amfibolit.

Malnerna uppträda i flera parallella lager och äro mesosomatiska bitändningar i kalk-sten. Vid malnbitändningen har kalken (siväl delomlet som kalksten) till stor del omvandlats till strålstenslarn, som i sin tur genom senare omvandlingar givit upphov till rikligt förekommande mängder av klorit och talk.

Malnmineralen äro zinkblände, blyglans, koppars-, svavel- och magnetkis ävensom mera obetydligt magnetit. Samtliga uppträda i association med varandra men i mycket varierade för-hållanden. Både stann och kalk föra zink och bly, blyglansen förekommer dock kanske förhållsvis i kalk. Kopparkisen är däremot avsevärt rikligare i skarnet. Vid större avsättningar av kalken är sulfidbrotsten betydligt fattigare. Kiserna uppträda även här och var i den närmast omgivande kvarsten. Å 70 m nivå blottades en zinkstufmaln (d.) direkt inlagrad i kvartsit, men denna maln hade ringa utsträckning och är nu utbruten. Ljusgult, järnhaltigt zinkblände förekommer särskilt inom Kompanifältet. Gediget silver har flerstades anträffats i släpper och sprickor i kalk. Inom Svärdsjögruvan har vismütplans påträffats.

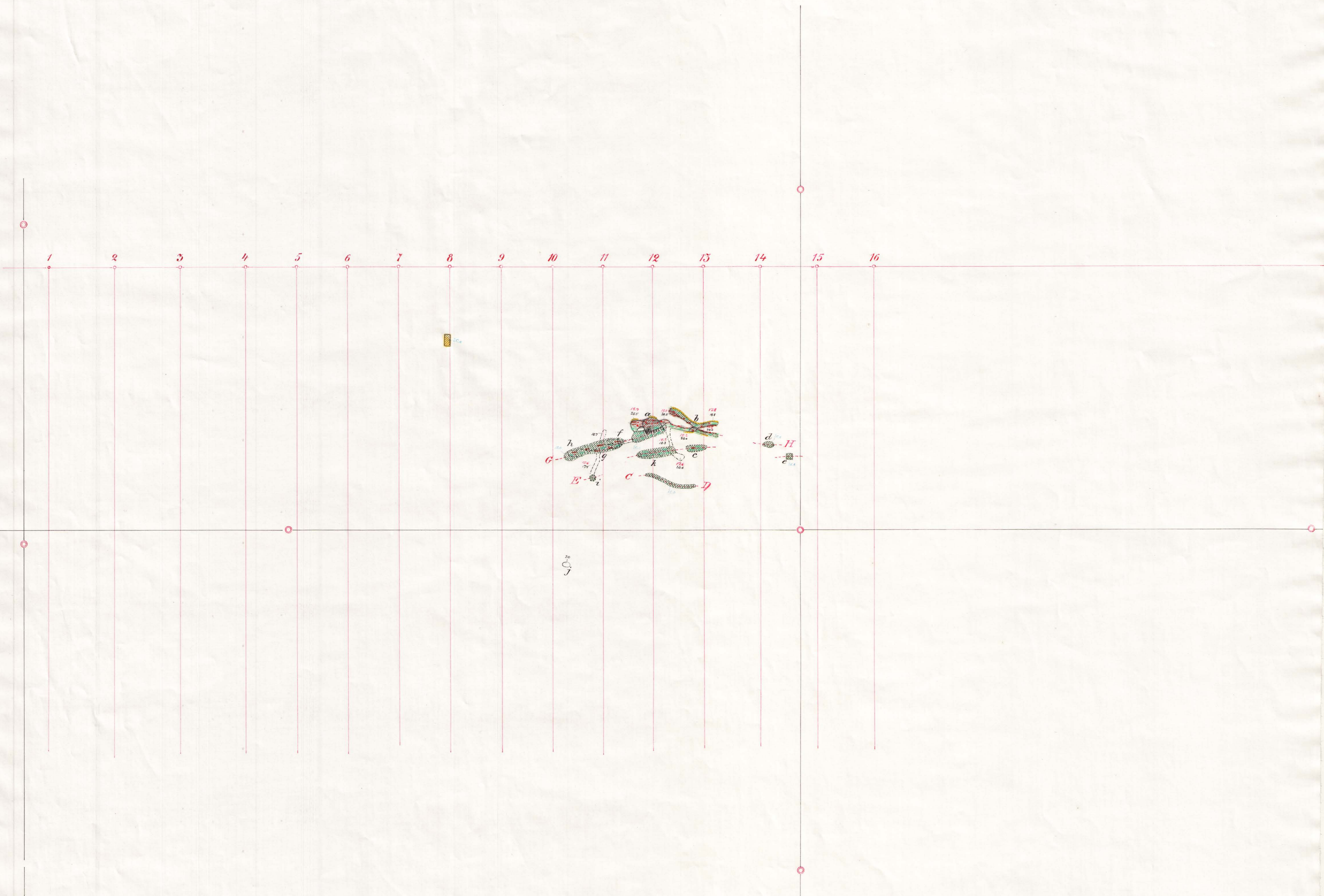
Malnerna ha på senare år utlagits medelst magasinstrykning, och uppföringen har försiggått genom Svalens schakt (a), som redan före 1847 var 100 m djup. I stället för detta schakt, som gör i maln, avsåktes under 1920-1929 ett centralschakt från dagen i leptiten ca 40 m NV om fältet till 100 m djup, på vilken nivå tvärsnitt inbörts och tvänno malnströmlinor blottades. Å 1929 erhöles även genomslag å 100 m nivå till gamla Kompanigruvan. Den egentliga maln-strykningen har därefter varit förlagd till Kompanifältet.

Å 1923 byggdes ett anrikningsverk för mekanisk utvärkning vilket emellertid snart ombyggdes för selektiv flotations. Ett försöksverk för malning av kalk hade uppförts några år tidigare men nedlades snart, enär tillräckligt ren kalk ej kunde frambringas.

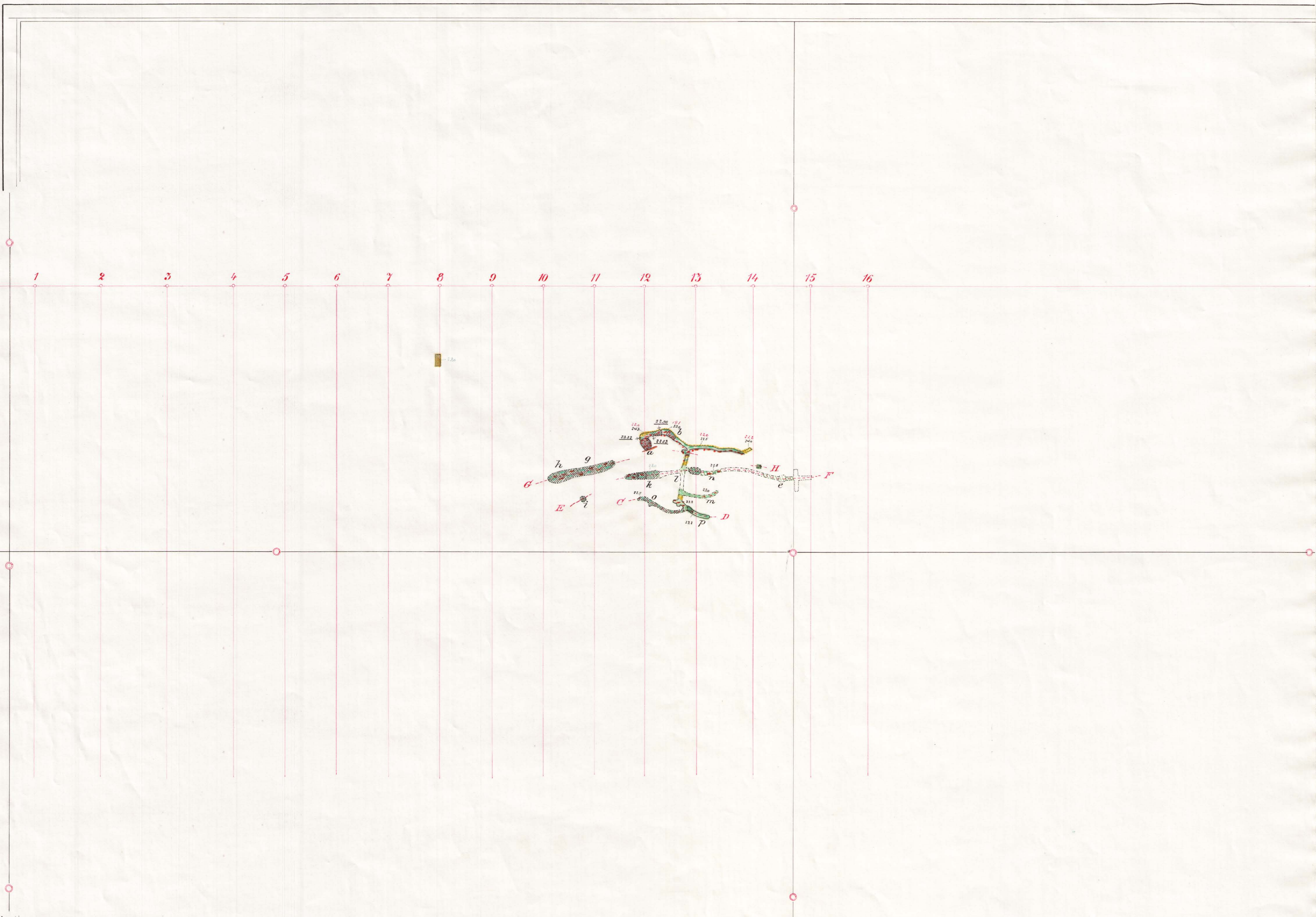
Inom ett mindre område i dagen ca 280 m SSS om Svalens schakt finnas talrika, delvis rikt malnforande block av strålstenslarn och kalk. Blockens kärnkört har ännu icke fullt utrett. Isrättelningen är ca N 25° V.

Geologiska belevningar

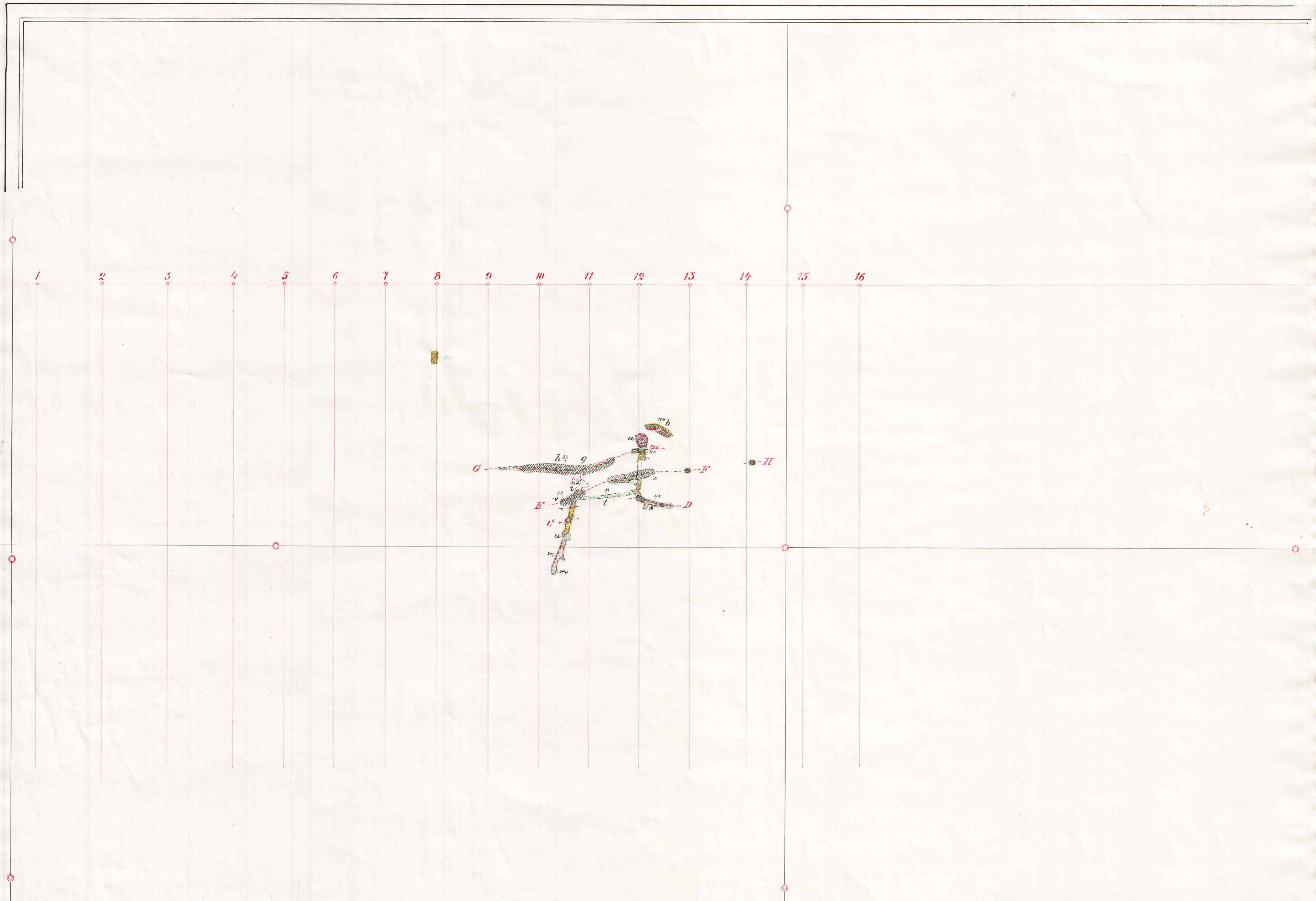
	Leptit (Chrome Yellow)		Magnetit (New Blue)
	Glimmerskiffer (Chrome Yellow med Light Red)		Kopparmalm (Emerald Green)
	Kvartsit (Chrome Yellow m Sap Green)		Blymalm (Mauve)
	Kalk-Talk-och Kloritkarn (Hookers Green II)		Zinkmalm (Burnt Sienna)
	Omvandlad leptit (Glimmer-och Granatskarn (Hookers Green II))		Svavelkis (Vermilion)
	Kalksten (Neutral Tint)		Magnetkis (Pink Brown)
	Granit (Crimson Lake)		
	Diorit och Amfibolit (Sap Green)		
	Skölar		

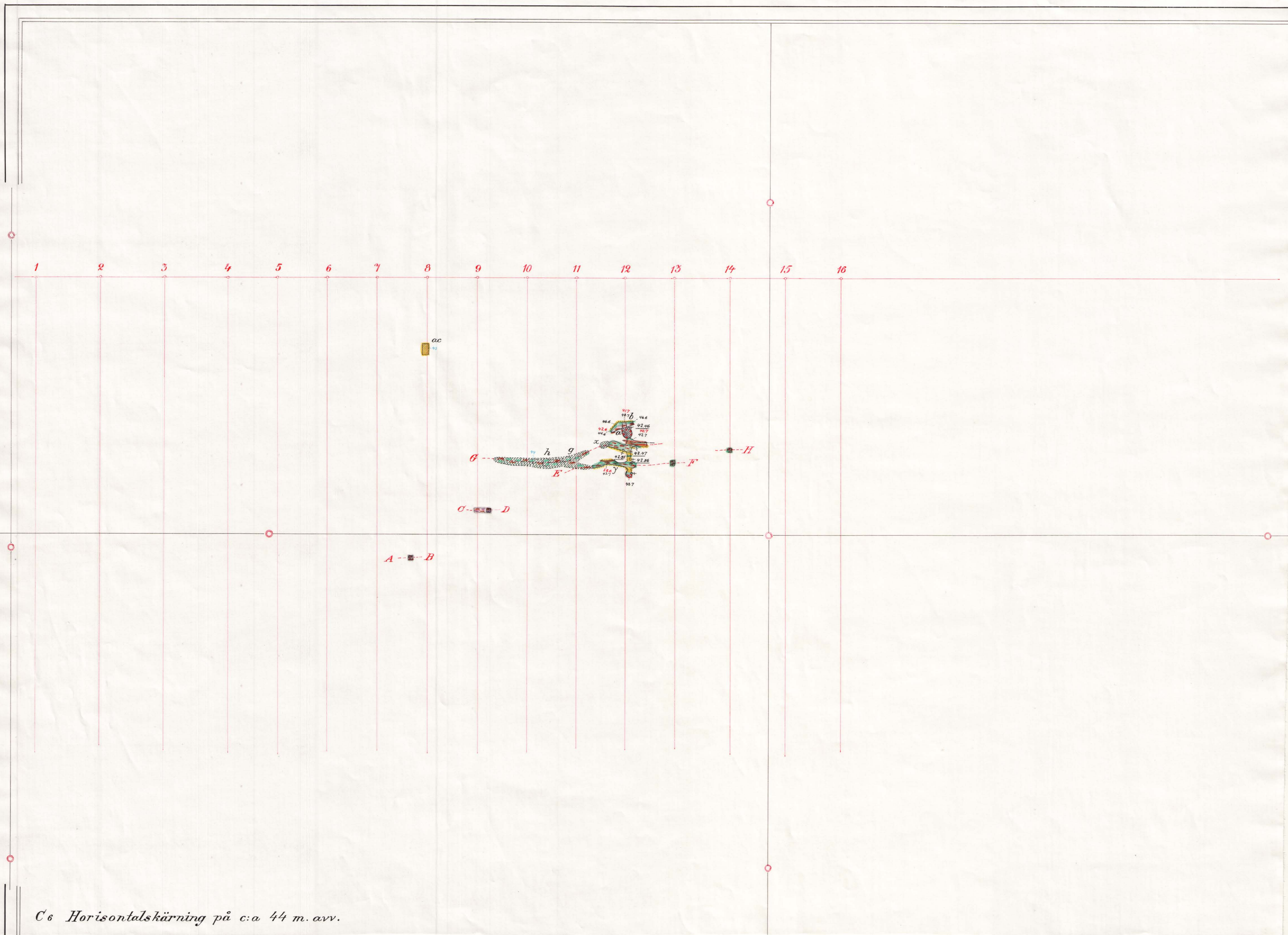
C₂ Horisonlalskärning på c:a 20 m. avv.

C3 Horizontalskärning på c:a 23 m. avv.

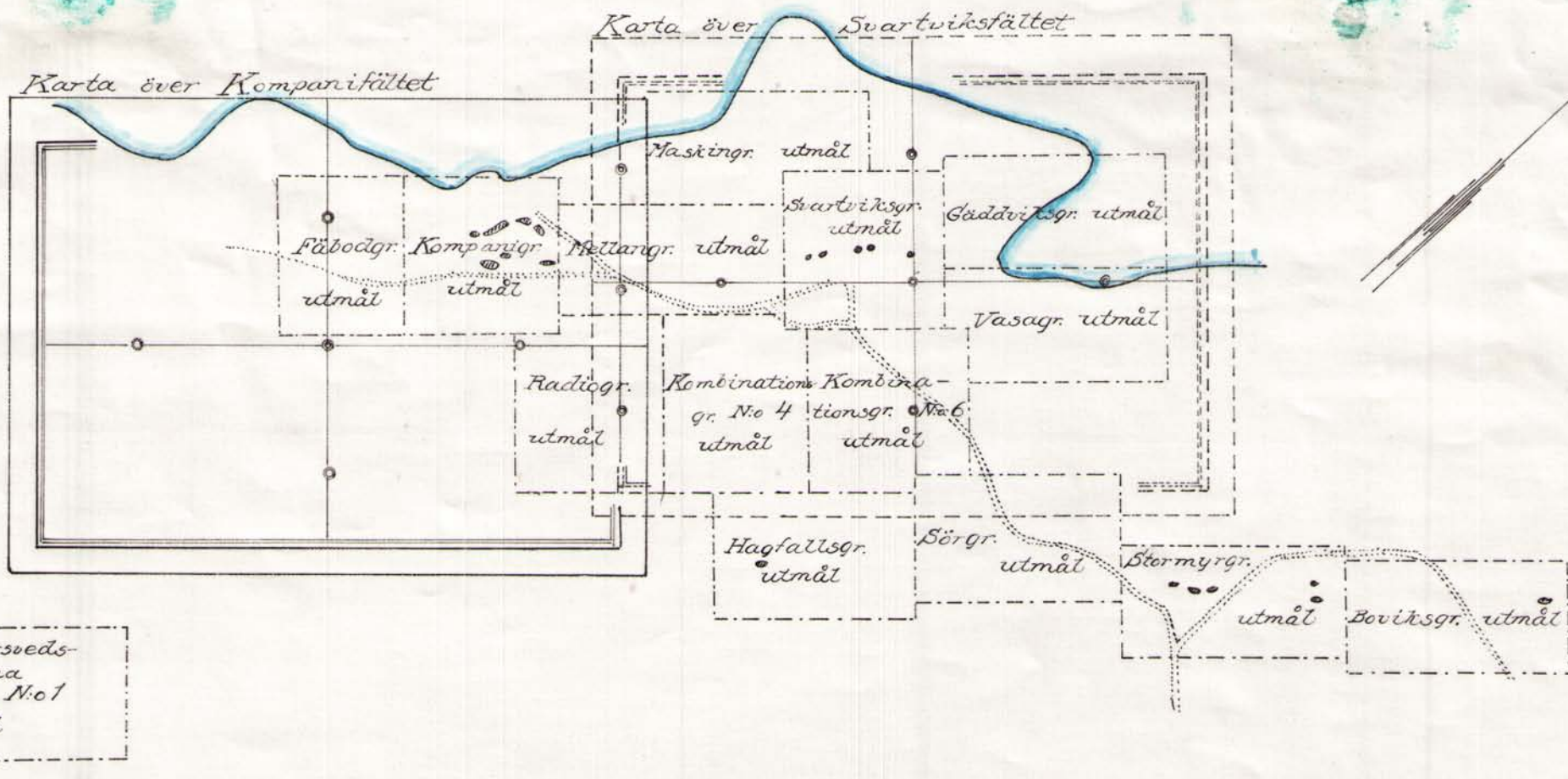

C4 Horisontalskärning på c:a 30 m avv.

C6 Horizontalskärning på c:a 44 m. avv.

Toftan

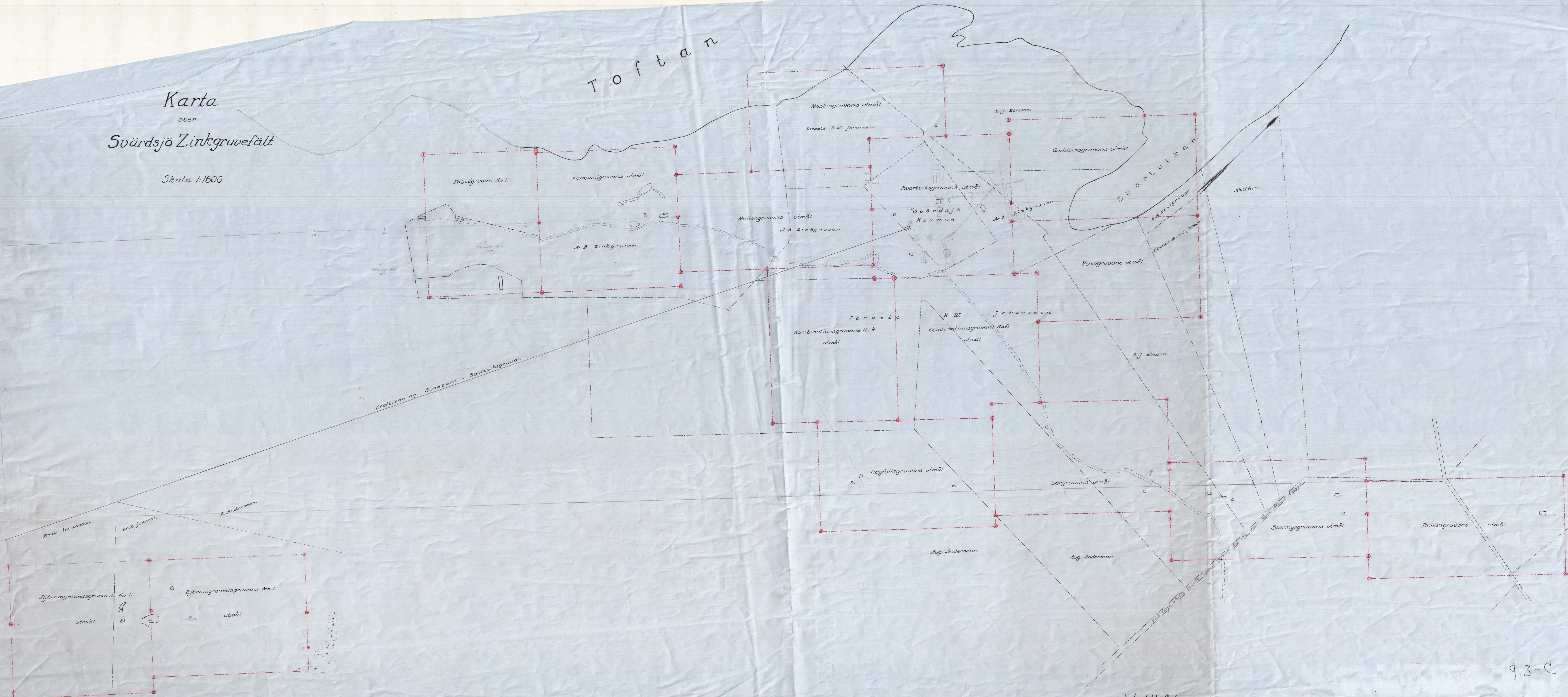

Skala 1:8000.

Karta
över
Svärdsjö Zinkgruvefält

Skala 1:1600.

Toftan

W 14:26

W 14:26

913-C

N:2.
Utmål för
Realisationen. 1836.
Svärdsjö.

913-C

15.